

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS

PRZEDMOWA 6

WSTĘP 11

DZIEŁA 22

INDEKS
ARTYSTÓW 166

FOREWORD 7

INTRODUCTION 11

ARTWORKS 22

INDEX
OF ARTISTS 166

WSTĘP

DOROTA BERBELSKA

„Widziałem prawdziwe arcydzieło: Rodakowskiego *Portret matki*. Obraz ten godzien jest poprzedniego¹, który tak olśnił mnie na wystawie”² — zanotował 8 kwietnia 1853 roku w swoim dzienniku Eugène Delacroix po wizycie w paryskiej pracowni Henryka Rodakowskiego. Portret, namalowany podczas pobytu artysty w rodzinnym Lwowie, został wówczas zaprezentowany na Salonie i entuzjastycznie przyjęty przez francuskich krytyków. Zdaniem prof. Marii Poprzęckiej „Pierwszy raz bodaj wówczas w odniesieniu do obrazu polskiego artysty zostało użyte słowo «arcydzieło». Jest to słowo będące najwyższą pochwałą w języku mówiącym o sztuce, słowo, którego używamy, gdy widzimy w dziele urzeczywistnienie najwyższego stopnia kunsztu artysty. *Portret matki* Rodakowskiego [...] był i pozostał najwyższym osiągnięciem sztuki portretowej, niezmiennie, od chwili powstania, po dzień dzisiejszy wysoko ocenianym, nigdy nie kwestionowanym w swych wartościach. Tak trwała dobra fortuna była jednak udziałem niewielu obrazów. Nieczęsto też, zwłaszcza w owym czasie, przyznawano im rangę «arcydzieła»”³. Na uwagę zasługuje fakt, że artysta nigdy tego obrazu nie sprzedał.

“I have just beheld a true masterpiece: Rodakowski's *Portrait of the Artist's Mother*. This painting is worthy of the previous one¹, which dazzled me so much at the exhibition”² — noted Eugène Delacroix on 8 April 1853 in his diary after visiting the Paris studio of Henryk Rodakowski. The portrait, painted during the artist's sojourn in his hometown of Lviv, was at the time being presented at the Salon and had been enthusiastically received by the French critics. According to Prof. Maria Poprzęcka, “It was probably the first time that the word ‘masterpiece’ had been used in relation to a painting by a Polish artist. It is a word that represents the highest praise in the language of art, the word we use when we see in a work the foremost degree of craftsmanship. Rodakowski's *Portrait of the Artist's Mother* [...] was and has remained the apogee of portraiture art, invariably from the moment of its creation, and has never been questioned in terms of the values it represents. Such felicitous fortune, however, was shared by few paintings. It was not often, especially at the time, that paintings were accorded the rank of ‘masterpieces.’”³ It is noteworthy that the artist never

¹ Chodzi o *Portret generała Henryka Dembińskiego* (1852).

² Eugène Delacroix, *Dzienniki*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968, t. 1, s. 320.

³ Maria Poprzęcka, *Arcydzieła malarstwa polskiego*, Warszawa 1997, s. 5, 120.

¹ Referring here to *Portrait of General Henryk Dembiński* (1852).

² Eugène Delacroix, *Dzienniki*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968, vol. 1, p. 320.

³ Maria Poprzęcka, *Arcydzieła malarstwa polskiego*, Warszawa 1997, pp. 5, 120.

HENRYK RODAKOWSKI (1823–1894)
Portret Matki Artysty / A Portrait of the Artist's Mother, 1853
 olej, płótno / oil, canvas; 134 × 95 cm

ROMAN KOCHANOWSKI (1857-1945)
Droga do wsi / Road to a Village, 1883
 olej, tektura / oil, cardboard; 45 × 32,5 cm

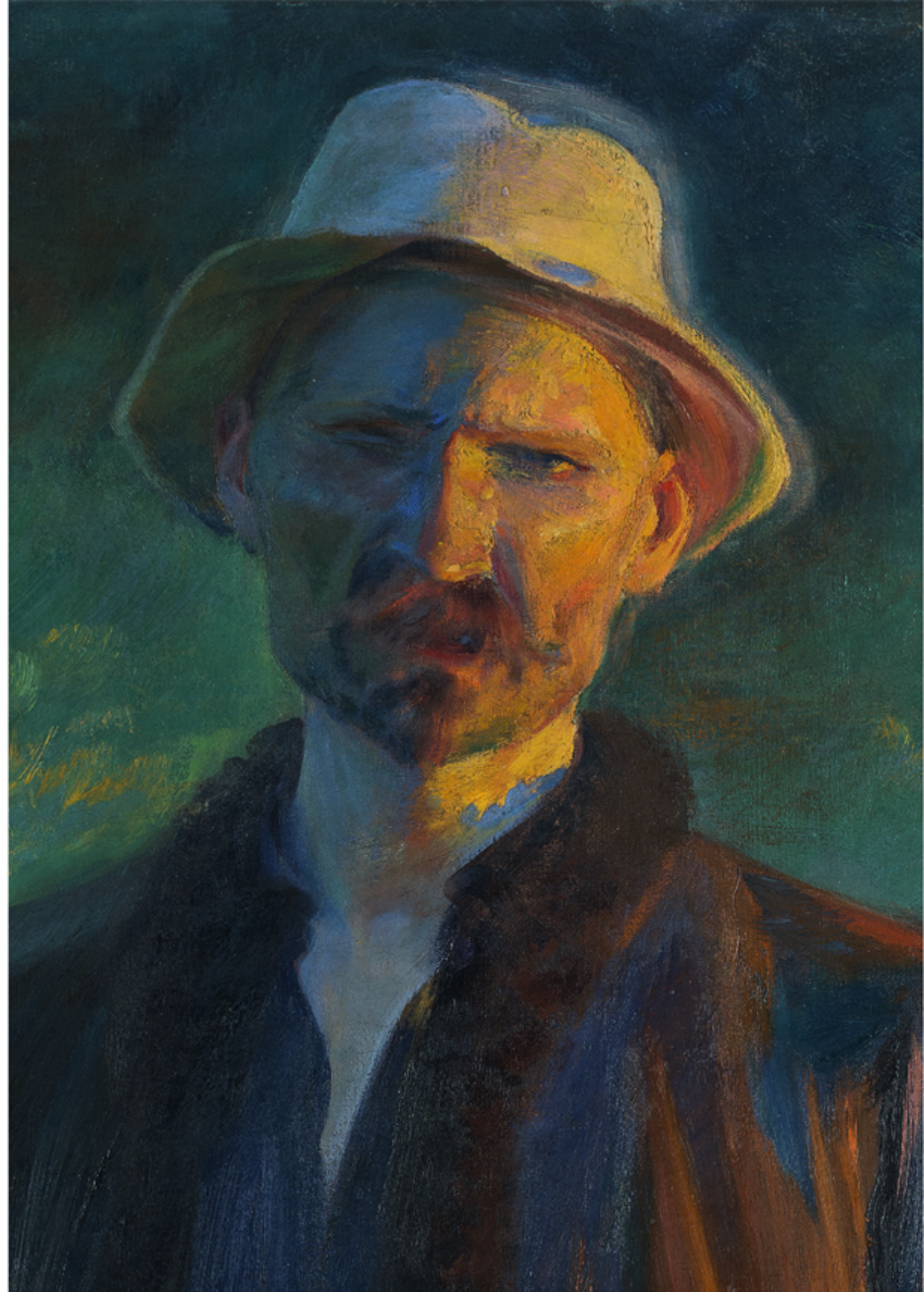
ALEKSANDER GIERYSKI (1850–1901)
Brama na starym mieście / Old Town Gate, 1883
 olej, płótno / oil, canvas; 64 × 48 cm

LEON WYCZÓŁKOWSKI (1852–1936)
Gra w krokieta / A Game of Croquet, 1895
 olej, płótno / oil, canvas; 166 × 135 cm

LEON WYCZÓŁKOWSKI (1852–1936)
Autoportret z paletą / Self-Portrait With a Palette, 1896
 olej, płótno / oil, canvas; 121 × 80 cm

FERDYNAND RUSZCZYK (1870-1936)
Mur i obłoki / A Wall and Clouds, ok. / ca. 1901
 olej, płótno / oil, canvas; 26 × 33 cm

